

Ukrayna bhrannda Trkiynin vasiti rolu ziflyib

Rusiya hmi v he bir halda Trkiynin maraqlarn z maraqlarndan stn tuta bilmz! Trkiy Ukrayna .Silahl Qvvlrin yeni hrbi tchizat tdark etmkl Rusiyaya tzyiq etmk ists, bu prosedur ks ntic ver bilr

arannews.com : Türkiynin Rusiya-Ukrayna münaqisind Id etdiyi mühüm nailiyytlrdn biri d “Taxl Müqavilsi” olub ki, Ankara global nüfuzunun artmas klind ninki siyasi fayda ld edib, hm d Ukrayna taxlın xarici ölklr Qara dniz boazlar vasitsil tranzitindn çoxlu maliyy qazanclar ld edib. Digr trfdn, Rusiya bu sövdlmdn o qdr d faydalana bilmyib. Knd tsrrüfat mhsullar, o cümldn kimyvi gübrlr heçvaxt Rusiyadan xaric göndrilmdi v Rusiya Knd Tsrrüfat Bank SWIFT beynlxalq ödni sistemin qoulmayb. Hmçinin Rusiyaya knd tsrrüfat texnikalarn ehtiyat hissrlinin idxalna icaz verilmir. Bu o demk deyil ki, Türkiy Rusiya qarsnda Taxl Müqavilsi üzr öhdliklerini yerin yetirmmkd tqsirkadr.

Qara dniz Taxl Müqavilsinin bir illik nticlrini dyrlndirn Vladimir Putin Rusiya qarsnda götürüln öhdliklr ml edilmdiyini dflrl qeyd edib. Bundan lav, o qeyd edib ki, Ukrayna taxlın sas hissi yoxsul Afrika v Asiya ölklrin deyil, zngin Avropaya ixrac edilib, rzaq thüksizliyini tmin etmk üçün snayelmi ölklrin taxl ehtiyat anbarlarn doldurub.

Buna baxmayaraq, Rusiya hökumti 2023-cü ilin maynda taxl müqavilsinin müddtini daha iki ay, bu ilin iyulun 18-dk uzatmaa razlab. Moskva bu qararla bir neç eyi xatrladb: Birincisi; mühüm beynlxalq humanitar problemi hll etmy çald üçün Türkiyy hörmtini ifad edib. kincisi; prezident seçkilrinin ikinci turunda srt rqbət raitind rdoann etimadn artrd. Üçüncüsü; “Taxl Müqavilsi”ni qoruyub saxlamaq imkan verdi. Bir rtl ki, Rusiyann maraqlar müqavilnin digr trflri (o cümldn Birlmi Milltlr Tkilat v Ukrayna) trfindn tmin edilsin.

Tbii ki, Vladimir Putin Asiya v Afrikadak ehtiyac olan ölklr ödnisiz rus taxlın tklif etdi. Bu tklif d rdoan trfindn dstklndi v o, Türkiynin bu prosed itirak etmy (xüsusn d öz fabriklrind rus taxlın un halna üyütmk üçün) hazr olduunu elan etdi. Lakin tezlikl razlama dövrü sürtl iyulun 18-n çatd v Rusiya öz maraqlarn tmin ed bilmdi. Rusiya Xarici lr Nazirliyi d nazirdn tutmu onun müavinlrin v rsmilrin qdr ictimaiyyt xbrdarlq etmk mcburiyytind qald ki, bu yanama davam ets, Rusiya Qara dniz razlamasn yenilmyck.

Söz yox ki, Türkiy prezidenti bu razlamann davam etdirilmsi üçün lindn glni edir, bu addm Ankarann xarici siyastin v glir ld etmsin bir ildn artqdr ki, yax tsir göstrir. Xüsusil indi Ankara Qara dniz boazlarndan keçn gmilr qar thdidlr artrb v Türkiy iqtisadiyyat hycan verici sürtl çökür. Eyni zamanda, rdoan bu msld çox davam ed bilmycyini v Rusiyann da öz tlbirlini ortaya qoymal olduunu çox gözil bilir.

Unutmaq olmaz ki, Türkiy Krm v Ukraynadan ayrilm digr bölglr Ukraynann razi bütövlüyünün bir hissi hesab edir.

Bundan lav, Ukraynada münaqi balayandan Türkiy Kiyev müxtlif formalarda, o cümldn hrbi texnika v silahlarn tükü, Pilotsuz Uçu Aparatlarn tlimi v onlara nzart, rabit vasitri, yanacaq tmin edib. Msln, son bir ild (2022-ci ilin martndan) Ukrayna Türkiydn çoxlu Bayraktar TB2 PUA-lar alb. Eyni zamanda, Ankara v Kiyev bu hrbi mkdal ictimaildirmyib. Hmçinin, Rusiyann hrbi rsmilrinin bildirdiyin gör, Moskvann Taxl Müqavilsindn çxdn elan etmsindn sonra, Türkiy Ukraynaya “Frtna T-155” özüyeriyn artilleriyalarn tük etmk qarna glib. Bu top 40 kilometrlik mnzili il Türkiy ordusunda n yax v n uzun mnzilli top saylr. Bu özüyeriyn artilleriya yüksk at sürtin malikdir v 8-dn 25 kilometr qdr olan hdfir 15 saniy rzind üç df at açr.

Görünn odur ki, Türkiy münaqilrin tez bir zamanda sona çatmas v Rusiya-Ukrayna böhrannn siyasi hllin trfdar olduunu byan etmkl yana, Ukrayna silah qüvvlrin verdiyi silah v texnikann hcmi artrmaqla, “müharib odunu daha da alovlandrr”. Msln, seçkilrin ikinci turu rfsind Türkiy il Ukrayna arasndak razlamaya sasn, Türkiyinn Bayraktar TB2 PUA zavodu 2025-ci ild Ukraynada faliyyt balayacaq.

Mövlud çavuolu ruslarn Ukraynaya silah sat il bal etirazna bel cavab verib: “Bu tip PUA-lar istehsal edn irkt özl sektora mxsusdur v hara, kim, n vaxt v n satacana özü qrar verir. “Hökumtin bununla heç bir laqsi yoxdur v bu, bir biznesdir”.

Bununla yana, “Baykar”n ba direktoru, Rcb Tayyib rdoann kiçik qznn ri Slcuq Bayraktarn qarda olan Haluk Bayraktar 2022-ci ilin avqustunda Kiyev sfri zaman, ukraynal jurnalistin “gr Moskva daha yax tklif verrs, Baykar Rusiyaya silah verckmi?” sualna cavab olaraq demidi: “Bizim biznesimizin mqsdil heç vaxt pul v maddi resurslar olmayb. Ukrayna il dostluumuz v mkdalmz bir neç ildir ki, davam edir. Ona gör d, biz n tklif etmlrindn asl olmayaraq, Moskvaya pilotsuz tyarlrin satlmasndan söhbt ged bilmz. Biz tamamil Ukraynann trfindiyik, çünki bizim çox drin balarmz var v Ukrayna daltsiz hücuma mruz qalr. Buna sasn, Kiyevl mkdalmza heç n zrr ver bilmz”.

Bununla bel, Türkiyinn özil Baykar irktinin rhbri Ukrayna il “bdi dostluq” vdlrinin sonunda xatrladb ki, bununla bal son qrar ölk rhbriyi verck. Haluk Bayraktar, deysn, Türkiyinn o zamank Xarici lr naziri Mövlud çavuolu da daxil olmaqla, Türkiy hakimiyytinin Kiyev rejimin silah tükünd itirak etmmsi il bal açqlamalarn tamamil übh altna alb.

Aydndr ki, silah ticarti çtin v siyasi yüküdür, çünki hökumtlr silahlar kraln ova çxmas üçün deyil, hrbi v müdafi ehtiyaclar üçün alrlar. Rusiya Xarici lr Nazirliyi dflrl NATO öklrinin Ukraynaya silah göndrmkl odla oynadna diqqt çkib. Türkiy d NATO-nun üzvüdür v Ukraynan Rusiyaya qar silahlandrmaqda davam edir. Rusiya prezidentinin mtbuat katibi Dmitri Peskov da qeyd edib ki, xaricdn Ukraynaya silahlarn göndrilmsi Rusiya il Ukrayna arasnda danqlarn müsbt olmasna kömk etmyck v mnfi tsir göstrck.

Xelas, Rusiya "Taxl Mqavilsi"ni sasn Turkiy prezidentin hrmtn g'r uzadb. Amma bu lk hmi v heccedil; bir halda Turkiynin maraqlarn oz maraqlarndan stuin tuta bilmz. Rusiya rdoana siyasi hyatnn ccedil;tin anlarnda, xsusn d 2016-c ilin iyulunda ccedil;evrili zaman v 2023-c ilin maynda keccedil;iriln prezident seccedil;kilri zaman dstk vern dnyann azsayl lkrindn biridir. Turkiy Ukrayna silahl qvrlrin verdiyi yeni hrbi tchizatla Rusiyaya tzyiq etmk ists, bu prosedur ks ntic ver bilr.